



احکام سفر شغلی و وطن (به روز رسانی شده)

7 / خرداد / 1396

احکام سفر شغلی

1. ملاک تمام بودن نماز در سفر شغلی چیست؟ آیا تعدد سفر لازم است؟
ج. برای تمام بودن نماز و صحت روزه لازم است عرفاً سفر، شغل یا مقدمه شغل او محسوب شود؛ خواه با چند سفر باشد یا با یک سفر طولانی، مانند کسی که یک مسیر دریایی طولانی را برای شغل خود طی می کند.
2. معیار شغلی بودن سفر چیست؟
ج. برای آنکه عرفاً سفر را سفر شغلی بدانند سه چیز معتبر است:
الف) قصد انجام سفر شغلی.
ب) شروع سفر شغلی.
ج) قصد استمرار انجام سفر شغلی.
3. اگر شخصی در صدق عرفی شک داشته باشد یعنی شک داشته باشد که عرفاً مشمول حکم من شغله فی السفر می باشد یا خیر، حکم نماز و روزه اش در سفر های کاری چیست؟
ج. در فرض سوال نماز را قصر بخواند و روزه اش صحیح نیست.
4. صرف علم اجمالی کارمندی که هر سال سفرهایی برای شغلشان خواهند داشت کفایت میکند ولو اینکه دو یا سه سفر بیشتر نباشد، یا اینکه باید حتماً تعداد مشخصی سفر مثلاً ده سفر یا تعداد ایام مشخصی مثلاً بیست روز یا یک ماه یا دو ماه را در سفر باشند تا مشمول این حکم واقع شوند؟
ج. عدد خاصی معتبر نیست لکن باید بنای بر استمرار سفر داشته باشد به مقداریکه عرفاً سفر شغل یا لازمه شغلش محسوب شود.
5. برای اینکه نماز در سفر شغلی تمام باشد چه مقدار سفر لازم است (با فرض اینکه قصد استمرار در سالهای آینده را ندارد)؟
ج. چنانچه بخواهد مدت طولانی مثلاً حداقل سه ماه اشتغال به آن داشته باشد، نمازش در سفرهای شغلی تمام است و چنانچه مدت آن طولانی نباشد، حکم سفر شغلی را ندارد و نماز او قصر است.
6. برای صدق شغل در این سه ماه آیا لازم است که هر روز سفر برود؛ یا در ایام غیر تعطیل؛ یا هفته ای سه چهار روز و یا اینکه اگر در هر ده روز یک سفر کاری داشته باشد به نحویکه ده روز در جایی اقامت نداشته باشد کافی است؟
ج. این مسأله موکول به صدق عرفی است، و ظاهراً قدر متیقن از این صدق آن است که در این مدت، شاغل به نحو متعارف باشد یعنی مستمراً سفر کند و به قدری که معمولاً اشخاص شاغل، کار را تعطیل می کنند (مثل ایام تعطیل و عزاداری و امثال آن) تعطیل کند.
7. کارمندی که در طول سال هفته ای یک بار در ارتباط با شغلش به سفر می رود، آیا در این سفرها نمازش تمام است؟
ج. در فرض سؤال نمازش تمام است.
8. کارمندی که همیشه سفرش کمتر از مسافت شرعی است، اگر اتفاقاً یک سفر به میزان مسافت شرعی برود وظیفه اش در این سفر چگونه است؟



- ج. در فرض مرقوم نماز وی قصر است و روزه اش صحیح نیست.
- س9. در صورتیکه کارمندی در وطن یا غیر وطن خود ده روز اقامت کند و هیچگونه مسافرتی نرفته باشد، آیا بعد از آن باز هم در سفر شغلی نمازش تمام است؟
- ج. در فرض سؤال، در سفر اول نماز قصر و بعد از آن، تمام است.
- س10. اگر کارمند بعد از اقامه عشره، یک مسافرت شخصی برود و بعد از آن به مسافرت کاری برود در اولین مسافرت کاری نمازش تمام است یا قصر؟
- ج. نمازش تمام است لکن احتیاط به جمع بین قصر و تمام ترک نشود.
- س11. آیا در عدم تحقق اقامه عشره قبل از سفر کاری، لازم است سفر کاری نرفته باشد یا هر سفری را شامل می شود؟
- ج. هر سفری را شامل می شود.
- س12. کارمندی که در ارتباط با شغلش ده روز یا بیشتر در محل ماموریت مانده است، حکم نماز وی در مسیر برگشت چگونه است؟
- ج. در فرض سؤال نمازش قصر است.
- س13. در صورتیکه کارمندی بعد از اتمام ماموریت به جهت کارهای شخصی یک هفته یا بیشتر در شهری که به آنجا اعزام شده، بماند حکم نماز وی در مسیر برگشت چگونه است؟
- ج. در صورتیکه ده روز در آن شهر نمانده باشد، در مسیر برگشت بنا بر احتیاط نماز را جمع بخواند.
- س14. اگر کارمند برای سفر کاری به مرکز استانی می رود و بعد برای همان سفر کاری در شهرهای آن استان نیز ماموریتهایی را انجام می دهد، مثلاً هر روز به شهری می رود و شب به مرکز استان برمی گردد، آیا همه این سفرها یک سفر محسوب می شود و یا هر کدام سفر مستقلی است؟
- ج. اگر به حد مسافت شرعی برسد، هر کدام سفر مستقلی محسوب می شود.
- س15. اگر قبل یا بعد از سفر کاری برای انجام کارشخصی چند روز زودتر می آید و یا چند روز بیشتر می ماند، حکم نماز در آن ایام چگونه است؟
- ج. در هر دو صورت، نماز تمام است.
- س16. کسی که تازه وارد کاری که لازمه اش انجام سفرهای متعدد شغلی است شده، آیا در اولین سفر کاری نمازش تمام است یا باید چند سفر انجام شود سپس نمازش تمام میشود؟
- ج. با توجه به آنچه که در جواب سوال دوم بیان شد از زمانیکه عرفاً سفر لازمه شغل ایشان محسوب شود و لو از سفر اول، نمازش تمام است.
- س17. کارمندی که مشمول من شغله فی السفر است، اگر در هر سال سفرهای کاری دیگری می رود که برای کار ثابت و همیشگی او نیست، مثلاً سفر برای ماموریت آموزشی می رود آیا در آن سفر هم نمازش تمام است؟
- ج. بله، در آن سفرها هم نمازش تمام است.
- س18. کارمندانی که در سفرهای کاری معمولاً خانواده را با خود همراه می برند آیا نماز خانواده هم تابع نماز کارمند و تمام است؟
- ج. تابع ایشان نیستند.
- س19. در تعیین مقدار مسافت شرعی اکتفاء به نظر عرف آن منطقه کافی است ولو مسامحی باشد یا باید مکلف خودش بطور دقیق مسافت را محاسبه نماید؟



ج. باید به نحوی که اطمینان حاصل شود، محاسبه نماید.

س20. آیا ملاک رسیدن مسافر به مقصد، رسیدن به اول شهر است یا رسیدن به منزل یا محل کار یا نقطه مشخصی که قصد رفتن به آنجا را دارد؟

ج. اگر برای نقطه خاصی سفر نکرده بلکه مقصود او خود شهر است، اول شهر ملاک است، اما اگر نقطه خاصی مد نظر اوست، در محاسبه مسافت، همان نقطه باید در نظر گرفته شود.

س21. کارمندی که در حین مأموریت به جهت کار شخصی مأموریت را رها کرده و برمی گردد، حکم نمازش در سفر برگشت چگونه است؟
ج. نمازش در این سفر قصر است.

س22. کارمندی که تردد شغلی دارد، اگر به سفر غیر شغلی برود، در صورتی که مراجعت از این سفر رجوع به محل کار بوده و انگیزه رجوع نیز، کاری بوده آیا سفر شغلی محسوب می شود یا غیر شغلی؟

ج. سفر شغلی محسوب و نماز در آن، تمام است و روزه نیز صحیح است.

س23. کسی که باید نمازش را در سفر تمام بخواند، چنانچه نمازش را قصر خوانده است، حکم نمازهایی که خوانده چیست؟
ج. باید اعاده یا قضا نماید.

س24. کسی که باید نماز را در سفر قصر بخواند اگر به دلیل جهل به موضوع یا ندانستن خصوصیات مسأله نمازش را تمام خوانده است، اکنون وظیفه اش چیست؟

ج. بنا بر احتیاط، اعاده یا قضا نماید.

س25. کسی که برای تحصیل به شهری مسافرت می کند و تحصیل او ارتباطی با شغل او ندارد، حکم نماز و روزه اش در آن شهر محل تحصیل چگونه است؟

ج. بنا بر احتیاط واجب در سفر برای تحصیل علم نمازش را به صورت تمام و قصر بخواند و روزه را بگیرد و قضای آن را نیز بجا آورد و می تواند در این مسأله با رعایت شرایط عدول، به مجتهد دیگر رجوع نماید.

س26. حکم طلاب علوم دینی در سفر برای تحصیل چیست؟

ج. سفری که امثال محصلان علوم دینی یا دانشجویان افسری برای تحصیلشان انجام می دهند و با انجام آن در سبک و حرفه خاصی قرار می گیرند، سفر شغلی محسوب می شود؛ و نماز تمام و روزه صحیح است.

احکام وطن

س27. معیار در وطن اصلی چیست؟ آیا صرف تولد در مکانی و یا وطن والدین بودن آنجا کفایت می کند، یا اینکه رشد و نمو هم شرط است؟

ج. صرف تولد و یا وطن والدین بودن کافی و یا لازم نیست؛ بلکه مناط و میزان برای صدق وطن اصلی این است که انسان در ابتدای زندگی (یعنی دوران کودکی و نوجوانی) در مکانی رشد و نمو پیدا کند و بزرگ شود.

س28. اگر فردی در مقر موقت والدین که وطن آنها نیست، متولد شده، چند سال باید آنجا بماند تا آن مکان وطن اصلی او محسوب شود؟

ج. این امر عرفی است و باید در تشخیص آن از عرف استفسار کرد؛ البته مواردی از دو طرف یقینی است. مثلاً اگر پانزده یا بیست سال بماند یقیناً وطن صدق می کند و اگر دو سال بماند صدق نمی کند و مواردی که پس از مراجعه به عرف معلوم نشد مقتضای قاعده در محل تولد احتیاط است و در غیر محل تولد استصحاب عدم وطنیت جاری است.

س29. معیار در وطن اتخاذی چیست؟ آیا قصد اقامت دائم شرط است؟

ج. برای اینکه مکانی وطن انسان محسوب شود لازم است که آنجا را برای اقامت (به طور دائم و یا بدون تعیین مدت) انتخاب نموده و در



آنجا زندگی نماید؛ البته اگر قصد داشته باشد مدت مشخصی مثلاً ده سال یا پانزده سال در جایی زندگی کند صدق عرفی وطن در این صورت معلوم نیست مگر آنکه بخواهد مدت خیلی طولانی مثلاً چهل، پنجاه سال در آنجا بماند که در آن صورت آن مکان وطن او محسوب می شود.

س30. آیا در مکانی که قصد دارد همیشه بماند صرف نیت برای ترتب احکام وطن کافی است یا اینکه لازم است یک مدتی را در آغاز در آن مکان بماند تا احکام وطن برای او جاری شود؟

ج. برای صدق وطن صرف نیت کافی نیست بلکه تلبس به لوازم وطنیت هم لازم است مثلاً چنانچه کارهائی را انجام بدهد که عادتاً انسان برای توطن در یک محلی آن کارها را می کند (مثل تهیه منزل و راه انداختن کسب و کار) و لو زمانی هم نماند وطن صدق می کند و چنانچه لوازم توطن را فراهم نکند باید مدتی بماند تا وطن برای او صدق کند.

س31. فردی که بنادارد برای همیشه یا سالیان متمادی سالی سه چهار ماه در محلی زندگی کند آیا آنجا وطن او محسوب می شود؟

ج. اگر نیت توطن می کند در آن محل و وسائل زندگی در وطن مانند خانه و امثال آن را فراهم می نماید آنجا وطن دوم اوست.

س32. آیا برای تمام بودن نماز و صحیح بودن روزه لازم است که وطن صدق کند و یا همینکه مسافر محسوب نشود کفایت می کند؟

ج. در مکانی که بر او مسافر صدق نکند نمازش تمام و روزه صحیح است.

س33. کسی که می خواهد مدتی در شهری زندگی کند، برای عدم صدق مسافر بر او چند سال بماند کفایت می کند؟

ج. این قضیه عرفی است و علی الظاهر یکی دو سال کافی است.